

МВС України
Харківський національний університет внутрішніх справ

Особливості організації кінологічної діяльності правоохоронних органів в Україні

Тези доповідей учасників
науково-практичної конференції

(м. Харків, 17 листопада 2021 р.)

Харків 2021

*Друкується згідно з рішенням оргкомітету
за дорученням Харківського національного університету
внутрішніх справ від 30.08.2021 № 103*

- Особливості** організації кінологічної діяльності правоохоронних органів в Україні : тези доп. учасників наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 листоп. 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. – 224 с.

Збірник містить наукові розробки курсантів, студентів та науковців Харківського національного університету внутрішніх справ та інших закладів вищої освіти України, присвячені дослідженню теоретичних і прикладних аспектів кінологічного забезпечення діяльності правоохоронних органів України.

УДК 342.951:351.82075

Матеріали друкуються за рішенням оргкомітету конференції, викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори. Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Харківського національного університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>) у розділі «Наука», сторінка «Конференції, семінари та круглі столи», а також у репозитарії ХНУВС (<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>)

КРЕПАКОВА М. Ю.

РОЗВИТОК КІНОЛОГІЧНИХ СЛУЖБ ОРГАНІВ
СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ 56

МАГДАЛЮК В. І.

ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
УКРАЇНИ ТА ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ
СЛУЖБИ УКРАЇНИ 60

МАКАРЕНКО В. С.,

МАКАРЕНКО П. В.

ПЕРСПЕКТИВИ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОГО
ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК
ПІСЛЯ СПИСАННЯ ЗІ СЛУЖБИ:
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД..... 64

МАТВІЙЧУК В. П.,

БАРТЕНЄВА Л. С.

ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ НАВЧАННЯ
КІНОЛОГІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖАВНОЇ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ 68

ПАНОВА О. О.

ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ОФІЦЕРІВ-КІНОЛОГІВ 69

ПОГОРІЛЕЦЬ О. В.

ПІДГОТОВКА ОФІЦЕРІВ-КІНОЛОГІВ У ХНУВС:
ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ 72

САШУРІНА О. Ю.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КІНОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ
МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ 75

СЕЛЮКОВ В. С.

ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ КІНОЛОГІЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ 78

СКОРИК О. І.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ
МВС УКРАЇНИ 82

УДК 351.741:636.7.043.3]:[378.6:351.741](477.54-25)

Олена Валеріївна ПОГОРІЛЕЦЬ,

науковий співробітник науково-дослідної лабораторії

з проблем забезпечення діяльності поліції

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4739-4441>

ПІДГОТОВКА ОФІЦЕРІВ-КІНОЛОГІВ У ХНУВС: ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

У наш час службових собак можна зустріти на вулицях із кінологом у складі патруля, в аеропортах, на вокзалах, стадіонах, у школах та інших місцях скупчення людей. Тому дуже важливо реалізовувати якісне навчання майбутніх кінологів для забезпечення підготовки собак та застосування їх на службі.

24 травня 2017 року наказом МВС України за № 442 затверджено Концепцію розвитку кінологічних служб центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ [1].

Згідно з Концепцією проблемами, що потребують розв'язання, є: недостатня ефективність і координація діяльності кінологічних підрозділів органів системи МВС, недостатній рівень фахової підготовки кінологів та службових собак, неналежне матеріально-технічне забезпечення кінологічних підрозділів тощо.

Кінологічна служба є службою бойового забезпечення і призначена для організації і методичного забезпечення, ефективного використання службових собак в охороні громадського порядку, конвоюванні заарештованих та засуджених, в охороні та обороні важливих державних об'єктів, матеріально-технічного та військового забезпечення Міністерства внутрішніх справ України [2].

Кінологічні підрозділи і служби існують у більшості силових структур України, а саме: Національній поліції України, Державній прикордонній службі, Державній службі України з надзвичайних ситуацій, Національній гвардії України та ін. Перед кожною з цих служб стоять свої специфічні завдання, тому і кінологічні підрозділи кожної з них мають свої особливості.

Всі структури, що мають кінологічні служби, ставлять перед своїми службовими собаками різні завдання. Наприклад, у митниці та прикордонних військах собака не повинна торкатися людей на кордоні або пункті пропуску, а зобов'язана лише позначати

порушника голосом чи стрибками. Тільки в крайніх випадках, якщо зловмисник нападає на співробітника і пес бачить пряму загрозу – за спеціальною командою він може атакувати.

Таким чином, професія кінолога займає особливе місце, а проблема вдосконалення кінологічної освіти, зокрема й у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, стала дуже актуальною.

Згідно діючого законодавства [3] підготовку патрульно-розшукових, конвойних і вартових службових собак для використання в діяльності поліції здійснюють у спеціалізованих закладах поліції і кінологічних центрах ГУНП кінологи.

Починаючи з 2018 року на базі Харківського національного університету внутрішніх справ розпочато підготовку курсантів за спеціальністю «Офіцер-кінолог». На цей час в системі МВС України університет є єдиним закладом вищої освіти, де готують таких фахівців для Національної поліції України.

Наказом МВС України від 06 червня 2018 року № 479 за Харківським національним університетом внутрішніх справ, серед інших пріоритетних профілів забезпечення післядипломної освіти за видами службової діяльності поліцейських, була закріплена кінологічна підготовка [4].

Сьогодні кінологічна служба України стрімко розвивається завдяки праці людей, які віддані своїй справі, зокрема і працівникам нашого університету.

Навчальним планом передбачено проведення занять з «кінологічних» дисциплін, під час яких відпрацьовуються практичні навички роботи з службовими собаками Кінологічного центру ГУНП в Харківській області. Курсанти самостійно проводять тренування та дресирування собак за різними напрямками роботи: загальна службність, розшукова служба, підготовка собак-детекторів, а також виступають у ролі асистентів. Заняття проводяться під керівництвом кінологів Кінологічного центру ГУНП в Харківській області та викладачів університету, які мають відповідні знання.

Кожна професія передбачає певні вимоги до професійно важливих знань, умінь та здібностей фахівця. Майбутня професійна діяльність офіцера-кінолога, включає керівництво кінологічною службою, уміння планувати заходи, організовувати контроль під час підготовки та використання кінологів зі службовими собаками.

На сьогоднішній день окреим напрямком діяльності є необхідність посилення науково-дослідної роботи у сфері кінології, для формування єдиного підходу щодо організації кінологічного забезпечення і розвитку кінологічних служб центральних органів виконавчої влади та напрацювання уніфікованої методики

патріотичного виховання дітей та юнацтва, організації навчально-кінологічних таборів, проведення багатопрофільної громадської роботи з підвищення загальної кінологічної культури населення.

До речі, один із підрозділів системи МВС України, яка координується через Міністра внутрішніх справ, є Державна прикордонна служба України, навчальний заклад якої – Національна академія державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького, має кафедру кінології.

На противагу цьому, Харківський національний університет внутрішніх справ, хоча і є провідним закладом вищої освіти щодо підготовки фахівців «офіцер-кінолог» в системі МВС, на цей час відповідної кафедри не має.

Актуальність проблеми вдосконалення кінологічної освіти зумовлена об'єктивно збільшеною потребою держави у висококваліфікованих кадрах, здатних вирішувати завдання, що виникають із забезпечення безпеки суспільства відповідно до ситуації, що змінюється в Україні.

Висновок. У зв'язку із збільшеними вимогами держави до рівня підготовки кінологів та існуючою системою професійної підготовки майбутніх офіцерів правоохоронних органів, у контексті кінологічного забезпечення службової діяльності; необхідно створення науково обґрунтованої моделі розвитку та розширення професійних компетенцій курсантів у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання та механізму реалізації моделі в освітньому процесі з підготовки офіцерів-кінологів, як одного із завдань освітнього процесу, у зв'язку з об'єктивною потребою у методиці розвитку професійних компетенцій фахівців-кінологів та недостатністю змістовно-методичного забезпечення цього процесу.

Вирішення зазначених протиріч дозволить удосконалювати процес кінологічної освіти, надасть можливість поглибити правопросвітницьку діяльність, сприятиме реалізації профорієнтаційного напрямку університету щодо залучення молоді до служби в органах Національної поліції та правоохоронній системі в цілому, а також сприятиме формуванню авторитету поліції в суспільстві та позитивного іміджу.

Список бібліографічних посилань: 1. Про затвердження Концепції розвитку кінологічних служб центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ, та Національної гвардії України до 2020 року : наказ МВС від 24.05.2017 № 442 // Аіга: Закон : правовий портал. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS754.html (дата звернення: 01.11.2021). 2. Кінологічна служба // Національна

гвардія України : офіц. сайт. URL: <http://ngu.gov.ua/ua/-kinologichna-sluzhba> (дата звернення: 01.11.2021). 3. Про затвердження Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України : наказ МВС України від 01.11.2016 № 1145 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1544-16> (дата звернення: 01.11.2021). 4. Про вдосконалення підготовки поліцейських у ЗВО МВС : наказ МВС України від 06.06.2018 № 479. // URL: https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/naukova%20diyalnist/zvyazok_z_praktykoju/nakaz_479.pdf (дата звернення: 01.11.2021).

УДК 351.741:636.7.08](477+410+73)

Олена Юріївна САШУРІНА,

провідний фахівець відділу організації служби

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КІНОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Кінологічна діяльність Національної поліції України є основним стратегічним напрямом роботи по здійсненню пошуку безвісно відсутніх осіб, злочинців-втікачів, трупів, наркотиків, вибухівки, зброї, осіб, що є потенційними терористами тощо. Відповідно до Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України, їх завдання можна систематизувати наступним чином:

- 1) участь у забезпеченні публічної безпеки і порядку;
- 2) участь в охороні прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) участь у протидії злочинності;
- 4) надання в межах, визначених законодавством, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або інших надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

Поруч із встановленими на рівні законодавства завданнями, що відповідають спрямованості діяльності Національної поліції України, необхідно зазначити, що процеси якісної модернізації